

LES ACTIVITATS DEL CURS 2012-2013

Entre l'agost del 2012 i el juliol del 2013 hem portat a terme o hem col·laborat en activitats de diferents tipologies i temàtiques. Com ja és habitual des que gestionem l'Antena del Coneixement de la URV a la Sénia, mirem d'adaptar-nos als interessos de diferents segments de població i col·laborar al màxim possible amb altres entitats i institucions locals i territorials. Xerrades culturals i educatives, presentacions de llibres, taules rodones, exposicions, itineraris guiats, col·laboració en activitats musicals, aules de la gent gran, jornades i cursos... són activitats que hem anat registrant a la revista mensual *Lo Senienc* i que han completat un curs del qual ara us farem cinc cèntims.

Començàvem el curs al setembre amb motiu de la Diada Nacional de Catalunya i ho fèiem reflexionant sobre la situació de les nostres terres al segle XVIII, després de la implantació del Decret de Nova Planta. A l'octubre es va fer l'acte d'inauguració del curs de l'Antena del Coneixement de la URV, en el qual un cop més l'Agrupació Musical Senienca i Joventuts Unides van col·laborar. Com és habitual, es va lliurar el premi a l'alumne amb la millor nota de les PAU obtinguda a l'Institut de la Sénia, que va recaure en Ícar Iranzo Ortí. Al mateix mes d'octubre cal destacar també l'activa participació del Centre d'Estudis i de l'Antena en l'organització de la IV Fira de l'Artesania i el Moble de la Sénia. Ja al mes de novembre, cal destacar també les Jornades d'Innovació i Emprenedoria dutes a terme per catedràtics i professors del Departament d'Economia de la URV i organitzades amb l'Ajuntament de la Sénia per orientar i donar eines de treball útils als emprenedors locals. Ja al mes de desembre vam participar en el projecte de recuperació del cinema al Centre Obrer, amb l'organització d'un sopar literari dedicat a Emili Teixidor, després de la projecció de la pel·lícula *Pa Negre* i la presentació que en va fer la seua productora, Isona Passola. Dins de l'any 2013, al febrer volem destacar una xerrada sobre la prevenció del càncer feta per un metge oncòleg de l'Hospital de Reus. Cal esmentar, en el capítol de les exposicions, tres de tipus molt diferent. La primera, amb fotografies de flors i plantes que portava per títol *Les quatre estacions*, es va programar dins de la Fira de Primavera i el Certamen Internacional de Bandes de Música. Amb motiu de la Fira Gastronòmica es va presentar una exposició sobre jocs populars produïda per la Universitat de Lleida i l'Associació Cultural Lo Llaüt d'Ascó, basada en una recreació de jocs de totes les èpoques en l'espai urbà d'Horta de Sant Joan. Entre abril i juliol de 2013, es va concentrar la col·laboració amb les entitats musicals de la nostra població. El Certamen Internacional de Bandes de Música i el Cicle d'Orgue són les activitats més importants sense oblidar, però, la Trobada de Gaiters i Música Popular, la Primavera Musical i els concerts de les corals de Joventuts Unides i les bandes de música de l'Agrupació Musical Senienca. També cal destacar la col·laboració amb l'Institut de la Sénia amb el suport a les activitats que preparem per Sant Jordi i especialment l'espectacle *Poemes i Cançons*. Per acabar aquest repàs una mica selectiu de les activitats del curs, dins del menú de cursos d'estiu Espavila't, de la regidoria de Joventut de l'Ajuntament de la Sénia, l'Antena del Coneixement va oferir

un curs d'iniciació al Tast de Cerveses. En dos sessions es van donar unes nocions de com es fa una cervesa i es van tastar cerveses de diferents tipus i orígens, tant elaborades industrialment com de forma artesanal.

Des del punt de vista de la col·laboració amb l'ajuntament, com a representants de la URV s'ha continuat en la implementació del Pla Estratègic, que porta a terme el consistori. S'ha treballat en el projecte anomenat *Triangle dels oficis*, en col·laboració amb tècnics dels ajuntaments de Mas de Barberans i la Galera i amb el Departament de Pedagogia de la URV. Aquest projecte vol posar en valor el treball artesà de la fusta, la pauma i la terrissa i explicar-lo al gran públic. Aquest curs s'ha iniciat l'elaboració de materials didàctics per facilitar les visites de públic molt variat, des d'escoles i instituts fins a famílies i grups. S'han adquirit unes tauletes mitjançant les quals es podrà accedir al material didàctic elaborat, que permetrà fer les visites al Molí la Vella, al museu Terracota de la Galera i al Museu de la Pauma del Mas de Barberans, així com l'accés a demostracions d'artesans fusters, terrissers i llataadors. Tot això amb l'ajut de QRs que es trobaran en aquests equipaments i que també es podran descarregar amb un mòbil intel·ligent.

Aquest curs s'ha continuat treballant conjuntament amb altres entitats locals i amb la regidoria de Cultura i Patrimoni per planificar un calendari anual de totes les activitats que promou la regidoria.

També volem recordar-vos el suport de l'Antena del Coneixement a les Aules de la Gent Gran que organitza la Universitat Rovira i Virgili. En aquest curs, a més de les xerrades programades habitualment d'octubre a maig, cal destacar l'èxit de la Trobada de les Aules que es va fer a la Sénia el mes de maig, organitzada per l'Associació de la Gent Gran de la Sénia, l'Ajuntament de la Sénia i l'Antena del Coneixement i on van participar més de cent cinquanta persones vingudes de Tortosa, Amposta, Deltebre, Horta de Sant Joan i la Sénia. Tots aquests alumnes van poder tancar el curs gaudint del patrimoni local vinculat al Camp d'Aviació.

Des d'aquestes pàgines us animem una vegada més a participar dels recorreguts dels **Itineraris per les terres de cruïlla** per conèixer el patrimoni de la zona, de la mà de gent que el coneix i l'estima. Podeu consultar els diferents itineraris a la web **terresdecruïlla.wordpress.com** on podreu llegir a més la resta d'activitats que portem a terme i qui formem part del projecte.

Bé, no us cansem més. Acabem aquest resum recordant que, a més de les activitats locals, participem en les que organitzen arreu dels territoris de parla catalana la Coordinadora de Centres d'Estudi de Parla Catalana (www.ccepc.org) i l'Institut Ramon Muntaner (www.irmu.org)

Seguidament veureu un resum fotogràfic de totes aquestes activitats.

Lluís Miró Vives

Coordinador de *Lo Senienc. Memòria, natura i llengua*

LO SENIENC. MEMÒRIA, NATURA I LLENGUA 2013

Aquest *Lo Senienç. Memòria, natura i llengua* que esteu fullejant és la desena edició, un número rodó i de caire optimista. El número 10 significa que hem mantingut la periodicitat establerta en un inici -un llunyà 2004- i que les ganes de la gent del Centre d'Estudis Seniençs i la col·laboració dels articulistes no han faltat durant aquests deu anys. Aquest número presenta, a més de l'Editorial que esteu llegint, 11 articles que a continuació us detallem:

L'apartat del **Racó de la memòria** presenta quatre articles amb un nexa comú: tots parlen de vivències de persones significatives per a la història de la Sènia. Comencem amb **"Els Saboners de la Sènia"** d'Antonio Michavila Vidal. L'article ens explica, amb anècdotes i records, la història d'aquesta nissaga tan coneguda a la Sènia per la feina que feien: fer sabó, element bàsic per al nostre dia a dia. Seguidament, Ana Fernández Álvarez ens presenta l'article **"La col·laboració artística de Ramon Noè i Fernando Bach-Estève a l'església parroquial de Sant Bartomeu de la Sènia (1962-1963)"**. És un text molt interessant que va acompanyat d'imatges inèdites i que descriu el procés creatiu d'aquests dos artistes, que van ser els creadors de les pintures de la capella i de l'escultura de la Mare de Déu de Pallerols. La següent col·laboració l'aporta Trini Esteve Batet que, amb motiu de l'edició d'un documental amb imatges de la Sènia enregistrades pel seu pare, ens en fa una semblança biogràfica a **"Mariano Esteve Carbonell. Vivències"**, on destaca el període en què aquest va ser director de l'oficina del Banc Central a la Sènia. M. Victòria Almuni Balada ha redactat l'article **"Alberto Querol Jaques, una vida treballant la fusta (1). La trajectòria professional i els records d'ofici"**. S'ha elaborat l'article fent el buidat d'informació dels enregistraments sonors realitzats l'any 2004 per membres del Centre d'Estudis Seniençs. Així doncs, ara podem llegir i xalar amb les experiències vitals que Alberto Querol ens explicava llavors en primera persona, com a testimoni directe del procés d'industrialització del nostre poble.

L'**Espai de natura** està il·lustrat amb un conjunt d'imatges fetes per Víctor Reverté Querol, d'Arabogues, que ens apropen per un moment a la bellesa i riquesa dels nostres Ports.

A la secció **El món de la paraula** us oferim un article sobre toponímia, escrit per Manel Serra Heredia, **"Toponímia de la vall del riu Sènia: del molí Hospital fins al seu naixement"**. Des del Molí Hospital en amunt, estan detallats els diferents tolls, peixeres, barrancs, etc. que podem trobar al pas del nostre riu fins al seu naixement, amb l'explicació de l'origen del seu nom, si s'escau. El text d'aquest article va acompanyat per imatges de l'autor i de l'arxiu del Centre d'Estudis Seniençs, algunes de modernes, però també d'antigues ben curioses.

L'espai **Recerca jove** l'ocupen cinc articles d'alumnes de secundària de l'Institut de la Sènia. Tots els articles són resums dels treballs de recerca de 2n de Batxillerat presentats a l'Institut del nostre poble, els tres primers del recent curs 2012-2013 i els

dos últims del curs passat, 2011-2012. El primer és un treball del Departament de Llengües i la seua autora és Núria Meseguer Ferré. Aquest article porta per títol **"El cicle festiu a la Tinença"** i fa un repàs al calendari anual de les festes dels pobles que formen la Tinença. L'explicació de les festes va acompanyada per testimonis de persones que pervenen d'aquests pobles i van participar-hi. El següent article hagués pogut ser classificat en l'apartat **El món de la paraula**, ja que porta per títol **"Estudi d'un canvi lingüístic en curs: obertura de la vocal -a- a Rossell i la Sènia"**. El treball ha estat elaborat per Guillem Caballer Mayo i també correspon al Departament de Llengües. L'autor utilitza l'enquesta i els enregistraments per comparar el parlar de la gent de Rossell i de la Sènia, i com ha evolucionat en aquest aspecte concret. A continuació trobem un article d'un caire ben diferent, **"Creació d'una empresa: un bar musical a la Sènia"**, en què l'autora, Ana Bonfill Soler, ens detalla els passos a seguir per crear una empresa i també els pros i contres d'aquesta decisió. Tot el procés està acompanyat de números i dades que donen credibilitat al seu argumentari. Aquest article correspon al Departament d'Administració i Comerç de l'Institut. Finalment, trobem els dos articles corresponents al curs 2011-2012. El primer és l'article d'Enric Abella Martí **"Joventuts Unides: més que una entitat musical"**, crònica d'una entitat seniença que ha evolucionat paral·lelament al creixement del poble. Part del text ha estat elaborat gràcies als testimonis d'aquells que hi van participar des d'un inici i va acompanyat de fotos que narren la història de l'entitat. El darrer article que us oferim aquest any és de caire tecnològic i porta per títol **"La farga catalana al riu Sènia: el procés tecnològic del molí del Martinet"**. L'autor és Carles Abella Belinchón i correspon al Departament de Tecnologia. Aquest treball reconstrueix -amb hipòtesis i comparacions amb altres fargues- el sistema de treball del martell del Martinet i justifica el seu baix rendiment energètic amb càlculs i taules matemàtiques.

Com heu llegit, aquest desè número de *Lo Senienç. Memòria, natura i llengua* presenta un ventall de temes molt ampli, que poden ser interessants per a tothom. Volem destacar d'entre tots ells, els treballs que formen l'apartat **Recerca jove**, ja que són un reflex de la feina que fan a l'Institut d'Ensenyament Secundari amb la història de la Sènia, en tots els seus vessants. Poden engrescar altres joves que prompte començaran el Batxillerat a buscar temes propers i nostres, que enriqueixin el coneixement que tenim de la Sènia.

Com sempre, volem agrair-vos sincerament l'adquisició de la revista. Té un preu humil, però en els moments en què estem, pot ser un esforç per a moltes famílies. Des del Centre d'Estudis Seniençs hi treballem tot l'any: quan entra a impremta un exemplar, ja comencem a pensar en el de l'any que ve, què podem millorar i què us podem oferir que sigui atractiu de llegir, sense perdre de vista el rigor científic que hem intentat mantenir des de fa deu anys. Recordeu que us agrairem molt si voleu participar en la propera edició de *Lo Senienç. Memòria, natura i llengua*. Tots els suggeriments i propostes seran ben rebuts.

Eva Garcia Lleixà

Coordinadora de *Lo Senienç. Memòria, natura i llengua*

Presentació del llibre *El riu Sénia, activitats humanes i transformació del paisatge*, de Victòria Almuní i Ferran Grau. 20-08-2012

Presentació del número 9 de la revista *Lo Senienç. Memòria, natura i llengua*. 22-08-2012

Itineraris per les terres de cruïlla 2012. La Sénia. Itinerari pels antics molins d'oli de la població. 23-08-2012

Projecció d'un documental i col·loqui sobre la Catalunya del segle XVIII i les conseqüències de la Nova Planta a les nostres terres. Ferran Grau, historiador. 10-09-2012

Lliurament de premis a les millors peces de la IV Fira de l'Artesania i el Moble de la Sénia. 21-10-12

Presentació del curs 2012-2013 de l'Antena del Coneixement de la URV a la Sénia. 26-10-2012

Jornades d'Innovació i Emprenedoria a càrrec de professors de la URV. 09-11-2012

Sopar literari entorn de la figura d'Emili Teixidor. 29-12-2012

Aules d'Extensió Universitària de la Gent Gran. 22-01-2013

Xerrada: *Prevenió del càncer. Un pas important cap a la curació*, a càrrec de Kepa Amillano, onòleg i professor de la URV. 04-02-2013

Dia Internacional de la Dona. Lectura del manifest institucional a càrrec de Josefa Prades. 08-03-2013

Exposició: *Les quatre estacions*, amb motiu de la Fira de Primavera i el Certamen Internacional de Bandes de Música. 14-04-2013

Recercat. Fira de Centres d'Estudis a Ripoll. 27-04-2013

Exposició sobre jocs populars a l'Ajuntament Vell amb motiu de la Fira Gastronòmica. 05-05-2013

Trobada de les Aules de la Gent Gran a la Sénia. 28-05-2013

Curs de Tast de Cervesa organitzat per l'Antena del Coneixement de la URV a càrrec de Sandra Rico. 18-07-2013